

**ACTA DERA SESSION EXTRAORDINÀRIA
DETH PLEN DETH CONSELH DE DATA 30 DE MAI DE 2016**

Assistissen:

Sindic d'Aran,

Mgfc. Sr. Carlos Barrera Sánchez.

Conselhèrs,

Mgfc. Sr. Luis Carlos Medina Modroño,

Mgfc. Sr. César Ruiz-Canela Nieto,

Mgfc. Sr. Francesc Medan Juanmartí,

Mgfc. Sra. Anna Díaz Morelló,

Mgfc. Sr. José Enrique Arró Cuny,

Mgfc. Sr. José Antonio Boya Quintana,

Mgfc. Sr. Francés X. Boya Alós,

Mgfc. Sr. Amador Marqués Atés,

Mgfc. Sr. Juan-Antonio Serrano Iglesias,

Mgfc. Sr. Francisco Bruna Capel,

Mgfc. Sra. Maria Vergés Pérez, e

Mgfc. Sr. José Antonio Bruna Vilanova.

Secretari,

Sr. David Montalà i Palau.

En Arròs, a trenta de mai de dus mil setze, en tot èster es dotze ores e dètz minutes, s'amassen ena sala de sessions dera Casa deth Senhor d'Arròs - abilitada ar efècte coma Sala de Plens- es membres nomentadi en marge, en tot assistir-i er Interventor de hons, Sr. Pere Antoni Pascual Francés.

Er objècte dera reünion ei celebrar Session Extraordinària deth Plen deth Conselh Generau d'Aran en prumèra convocatòria e, un viatge comprovat peth secretari generau era existència de quòrum de besonh entà que pogue començar, ac comuniquè ath sindic que la declare dubèrta e publica e se procedís a balhar compde des següents punts der Orde deth dia:

1èr.- APROBACION, SE PROCEDÍS, DERA DECLARACION INSTITUCIONAU SUS ERA CELEBRACION DES 25 ANS DERA REINSTAURACION DETH CONSELH GENERAU D'ARAN.-

Eth sindic arregrais era presència de toti entà aprovar aguesta declaracion institucionau sus era restauracion deth Conselh Generau d'Aran hè 25 ans. Rebrembe qu'en darrèr plen es grops d'UA e PRAG sollicitèren un plen extraordinari entà reflexionar sus es vint-e-cinc ans dera Lei d'Aran e era evolucion dera institucion.

Rememore er an 1990, quan abans dera lei es cargues elèctes d'Aran dejà entengueren que calie recuperar eth Conselh Generau d'Aran en ua amassada ena glèisa de Cap d'Aran. assegure que toti aqueri qu'an auut er auonor de presidir era institucion, toti es conselhèrs generaus e tota era rèsta de cargues publics an treballat en favor deth territòri e deth desenvolopament der autogovèrn a trauèrs dera prumèra lei deth 90 e des prumères eleccions der an 91. Reflexione qu'en aqueth moment arrés s'auesse imaginat çò que s'a acabat arthenhent ara.

Plantège qu'eth nau rèpte ei era lei de 2015 e eth sòn desvolopament futur. Era situacion politica e economica en Catalonha e Espanha condicione e hè qu'eth rèpte sigue doblement important entà poder dar responsa as demandes dera ciutadania aranesa. Expòse que sense era volentat dera poblacion e deth Parlament de Catalunya, Aran serie ua comarca mès, damb es diferències qu'implique entà eres era situacion actuau. Era idiosincràcia d'Aran li a permetut èster çò qu'ei e eth rèpte de futur se daurís damb era nau lei de 2015.

Ara seguida, daurís un torn d'intervencions a toti es conselhèrs que volguen parlar abans de liéger era declaracion e procedir ara sua votacion.

Eth conselhèr Mgfc. Sr. José Antonio Bruna Vilanova afirme qu'ei aguest un acte que tocaue dempús de 25 ans. Assegure qu'ei important compdar damb ua petita autonomia entà poder hèr govèrn des deth territòri. A despriet dera declaracion, cre que cau préner quaquas accions e dar beth pas, pr'amor que mès enlà dera Lei 35/2010 e dera Lei 1/2015, era situacion deth Conselh Generau d'Aran ei de retrocès e estancament respècte de çò que preveiguie era Lei d'Aran. vò que non s'entengue coma ua critica, senon que met de manifèst eth retrocès en ambit economic, damb era merma des pressupòsti deth Conselh Generau d'Aran, que cada viatge son mès cuerti. En marc des passis, cre que deman serie un bon dia entà anar a veir ath Proòm dera Val d'Aran, coma plen deth Conselh Generau d'Aran, entà presentar-le ua quèisha sus eth desplegament dera lei der aranés e dera lei de regim especiau; tot açò, peth ben dera Val d'Aran. se eth Plen no i vò anar pr'amor que non ac considèrè oportun, ac aran coma PRAG.

Considèrè qu'i a un estancament, damb expectatives que non se hèn realitat. Dilhèu, ath sòn enténer, calerie hèr mès pression ara Generalitat de Catalunya e, sustot, as politics que la dirigissen entà exigir-ne eth compliment.

Eth conselhèr Mgfc. Sr. Francés X. Boya Alós expòse era sua avaloracion, uq'ei qu'an estat 25 ans positius, pr'amor que s'a auançat des d'aquera prumèra amassada en 1979 ena glèisa de Cap d'Aran. arregraís eth trebalh e er esfòrç de toti aqueri que se i amassèren entà pussar era istòria d'Aran damb era aprobacion dera lei d'Aran er an 1990 en Parlament de Catalunya. un còp guardat entà darrèr, non cau recrear-se-i senon que cau campar entà dauant entà vèir quines an d'èster es reivindicacions deth país en un futur immediat.

Era situacion non ei òptima que volerie eth país, especialament des deth punt de vista economica, damb era pèrta des politiques pròpies laguens deth finançament a compdar deth 2011. Non sap se i a volentat de recupera'c pr'amor que ne en 2015 ne en 2016 non i a prevision de complir damb aquerò que ditz er article 79 dera Lei d'Aran.

Per auta part, eth nivèu de desplegament dera lei en aguest darrer an ei practicament nul. Enten qu'un an ei fòrça pòc temps mès tanben demòstre era volentat, que li semble qu'ei pòga. En consonància, era lei der aranés sonque s'a desplegat per çò que tanh ara Acadèmia.

Fin finau, era manca d'atencion dera Generalitat de Catalunya ara Val d'Aran se manifèste en projècte de pressupòsti que lèu s'a de votar: era quantitat que va tara Val d'Aran ei era meitat qu'era que se destine sonque ara estacion d'esquí de La

Molina, ath delà qu'aquerò que s'execute ena Val d'Aran non ei des qüestions mès prioritàries tara ciutadania, ath sòn enténer.

Eth sòn grop, concludís, ei partidari deth consens entà plantejar es reivindicacions dauant dera Generalitat de Catalunya damb energia e de manèra fòrta e se mòstre disposat a èster ath cant deth govèrn d'Aran enes sues reivindicacions dauant dera Generalitat de Catalunya.

Eth conselhèr Mgfc. Sr. Luis Carlos Medina Modroño expòse que dempús de cinc ans de treball, er equip de govèrn se mòstre optimiste e satis.hèt de poder mantier causes que se viegen executant des der an 91, a despriet des advèrses circumstàncies actuaus. Assegure que tot ei mielhorable mès enten que s'a arthenhut, totun, non auer de retallar drets basics des aranesi. Cre que toti pòden èster orgulhosi qu'era Val d'Aran tire entà deuant damb era ajuda de toti. Arregraís era dedicacion de toti e de totes, de forma publica o anonima, entà bastir eth Conselh Generau d'Aran e qu'eth país foncione.

Eth sindic afirme que toti compartissen eth besonh de mantier era luta en defensa deth país. En un aute orden de causes, explique qu'eth 15 de junh eth Parlament de Catalunya receberà ath Plen deth Conselh Generau d'Aran. manifèste que s'auesse volut que siguesse abans dera aprobacion deth pressupòst dera Generalitat de Catalunya, mès non a pogut èster. Totun, i aurà aquera jornada de treball damb era mesa deth Parlament ena quau se poiràn exposar damb fòrça es reivindicacions dera Val d'Aran, especialament en ambit der autogovèrn e sustot eth finançament. Considèrè, per tant, qu'er esperit reivindicatiu a d'aflorar ath dessús dera taula.

Fin finau, arregraís eth tò e eth discurs, atau coma era implicacion de toti es grups, atau coma eth treball individuau e collectiu qu'ajude ath creishement e construccion d'Aran entà mielhorar eth sòn autogovèrn.

Eth conselhèr Mgfc. Sr. José Antonio Bruna Vilanova non vò qu'era sua intervencion demore mercada exclusivament en ambit deth finançament. Ditz qu'aguest darrèr ei important mès i a parts d'aqueres dues normes que se pòden començar a desplegar sense besonh de finançament; cau sonque en aguesti aspèctes era volentat politica dera Generalitat de Catalunya. eth finançament ei important, mès non ac ei tot. Concludís assegurant que cau començar a boludar andues leis en aqueres parts enes quaus eth finançament non ei important.

Eth conselhèr Mgfc. Sr. Francés X. Boya Alós assegure qu'un autogovèrn sense capacitat economica entà decidir non ei tal autogovèrn. Totun, eth discurs non pòt èster autocomplaent en cap de cas: ei possible qu'era Val d'Aran estongue mielhor que d'auti parçants, mès tanpòc non pòt èster que se parle de "comarca" dera Val d'Aran.

Per aute costat, indique qu'era Val d'Aran ei eth territòri damb pitjor infraestructura culturau der entorn, a despriet qu'i a ua cultura pròpria. Addicionalament, met de manifèst era manca de capacitat dera Val d'Aran entà gestionar era atencion ara gent grana, que s'a de botjar tath Pallars o tara

Ribagorça. Non preten qu'eth sòn comentari sigue ua critica beligerant, senon ua constatacion qu'encara i a causes tà mielhorar.

Eth sindic manifèste qu'eth contèxte supraautonomic tanben a influït en tot e enes limitacions qu'eth Conselh Generau d'Aran a entà desvolopar eth sòn autogovèrn. Ara seguida, da era paraula ath conselhèr Mgfc. Sr. Luis Carlos Medina Modroño entà que legisque era declaracion.

Eth conselhèr Mgfc. Sr. Luis Carlos Medina Modroño explique que se tracte d'un tèxte consensuat pes tres grops deth plen deth Conselh Generau d'Aran, en tot procedir ara seguida ara lectura dera *Declaracion institucionau sus era celebracion des 25 ans dera reinstauracion deth Conselh Generau d'Aran*.

Eth sindic concludís qu'eth 15 de junh s'aurà un gran escenari entà dar velocitat de creuèr as reivindicacions d'Aran.

Eth conselhèr Mgfc. Sr. Francés X. Boya Alós cre que poderie auer-i un greuge ath Parlament de Catalunya se abans dera amassada d'aqueth dia se presente ua quèisha ath Proòm dera Val d'Aran.

Eth conselhèr Mgfc. Sr. José Antonio Bruna Vilanova i é d'acòrd mès exigís que se mantengue era reivindicacions a finau d'an se era causa non auance pendent aguesti mesi.

Presentada peth grop d'Unitat d'Aran en Plen deth Conselh Generau d'Aran mejançant registre d'entrada num. 976 de 19/05/2016 ua prepausa de "*Declaracion institucionau sus era celebracion des 25 ans dera reinstauracion deth Conselh Generau d'Aran*", vist eth tèxte consensuat e signat per toti es grops deth Plen, e vist eth dictamen positiu dera Comission d'Ahèrs institucionaus deth Conselh Generau d'Aran de data 19 de mai de 2016, se prepausa ath Plen era aprobacion dera mocion presentada.

Un viatge sotmetuda era prepausa a votacion e debat, s'obtien **tretze (13) vòts a favor** deth sindic e des conselhèrs Mgfc. Sr. Luis Carlos Medina Modroño, Mgfc. Sr. César Ruiz-Canela Nieto, Mgfc. Sr. Francesc Medan Juanmartí, Mgfc. Sr. Jose Enrique Arró Cuny, Mgfc. Sra. Anna Diaz Morello, Mgfc. Sr. José Antonio Boya Quintana, Mgfc. Sr. Francés X. Boya Alós, Mgfc. Sr. Francisco Bruna Capel, Mgfc. Sr. Amador Marques Atés, Mgfc. Sra. Maria Pérez Vergés, Mgfc. Sr. Juan Antonio Serrano Iglesias e Mgfc. Sr. José Antonio Bruna Vilanova pera quau causa s'acòrde per *unanimitat* des tretze (13) membres presents deth totau de tretze que formen era Corporacion:

Prumèr.- Aprovar era "*Declaracion institucionau sus era celebracion des 25 ans dera reinstauracion deth Conselh Generau d'Aran*", eth tèxte dera quau ei çò que seguís e que signen es tres pòrtaveus des grups deth plen deth Conselh Generau d'Aran:

“Eth 17 de juny d’enguan se celèbren es 25 ans dera reinstauracion deth Conselh Generau d’Aran, dempús qu’eth 28 de junh de 1990 eth Parlament de Catalonha aprobèsse era prumèra Lei de Règim Especiau. Aguest siguec un hèt transcendent tara istòria d’Aran, qui ath long deth temps a manifestat reiteradament era sua fidelitat as sues institucions e era volentat d’exercir er autogovèrn e era gestion des ahèrs publics. Aquesta volentat demorèc clarament evidenciada quan lèu detz ans abantes, eth 26 de junshèga de 1979, damb era democràcia recent estrenada, toti es membres des corporacions araneses escuelhudi enes prumèras eleccions democraticas creen, ena glèisa de Cap d’Aran, era Comission Gestora Intermunicipau tara Reinstauracion des Institucions araneses e tà establir es àmbits de collaboracion damb es Institucions catalanes. Eth 2 de seteme de 1979, ena madeisha glèisa quedèc constituït eth Conselh Generau Provisionau d’Aran.

Era justícia e era apertiença dera reivindicacion aranesa determinèren un prumèr reconeishement des drets istorics e lingüistics d’Aran en Estatut d’Autonomia de Catalonha, qu’eth Parlament catalan aprovèc en 1979. Atau, era disposicion addicionau prumèra establida que “en el marc de la Constitució i del present Estatut seran reconegudes i actualitzades les peculiaritats històriques de l’organització administrativa interna de la Val d’Aran”.

25 ans dempús d’aquest 17 de junh de 1991 e aprobada era reforma dera Lei de 1990 en hereuèr de 2015, se presente eth moment oportun tà hèr un balanç de çò que an significat aguesti 25 ans des institucions d’Aran e tà definir quini son es rèptes des nòstes Institucions tàs pròplèu ans.

Ei en aguest sens que, en aquesta declaracion solemna, es Conselhèrs deth Conselh Generau d’Aran demanen ath Parlament de Catalunya e ath Govèrn dera Generalitat que s’amie a tèrme eth desplegament des disposicions recuelhudes ena naua Lei d’Aran, fòrça especiaument aqueres restacades ar exercici der autogovèrn e ara proteccion e impuls der usatge der aranés.

Aran a auut ua volentat d’èster qu’a perdurat ath long dera istòria. Ua volentat d’èster que, aué a era sua maxima expression en autogovèrn e capacitat de decision des sues Institucions, fòrtament limitada pes problèmas deth sòn finançament, un hèt que condicione era sua capacitat d’accion en matèries fonamentaues tath futur deth país.

Atau donc, dera consciéncia estant des dificultats que compòrte aguest moment tà totes es intitucions, mès tanben, dera conviccion e obligacion estant de garantir eth melhor futur tsas aranesi, que damb motiu d’aguesti 25 ans, eth Plen deth Conselh arregraís ath Parlament de Catalunya era recuperacion des sues intitucions pròpries e, ar encòp, reclame aquerò que per Lei e dret li pertòque en tot sollicitar ath Govèrn dera Generalitat eth desplegament immediat e efectiu dera Lei 1/2015, de 5 de hereuèr, deth regim especiau d’Aran.”

Dusau.- Facultar ath sindic d'Aran, en nòm e representacion deth Conselh, entara signatura de toti es documents publics e/o privats que siguen de besonh tà her efectives era tramitacion e execucion des acòrds anteriors.

E en non auer mès ahèrs a tractar, se lhèue era session tàs tretze ores deth dia trenta de mai de dus mil setze, dera quau s'estien aguesta acta signada peth sindic e jo, eth secretari generau, que ne dongui fe.

Eth secretari generau

Vist e platz
Eth sindic